

M. B.:

Prstan.

(Po Pavlu Arndtu.)

a kamenu, ki je bil gosto z mahom porasten, je sedela deklica, ki je pletla počasi in premišljeno debelo nogavico. Pot, ob kateri je bil kamen, je držala na velik odprt travnik in od tod dalje na visok hrib. Okrog in okrog so rasle lepo dišeče cvetice, sredi teh se je paslo jagnje z malim zvoncem na vratu. Vsak čas je priskakljalo dobrikaje se k deklici.

Po poti s hriba pride gospod, ki je imel čez ramo na zelenem traku privezano botanično skrinjico in v roki velik šop cvetic in gorskih listov.

Ko ugleda deklico, obstane in reče: »Poslušaj, mala, izgubil sem tu nekje svoj zlati prstan, ko sem trgal cvetke. Dolgo sem ga iskal, a najti ga nisem mogel. Ker mi je veliko ležeče na tem, da zopet dobim prstan, ti darujem zlatnik, če mi prstan najdeš in prineseš. Svoj naslov pustim pri županu v vasi, kjer ga zveš, če najdeš prstan. Ali mi ga poiščeš?«

Deklica je sicer prenehala plesti, toda v gospoda se ni ozrla, rekla pa je: »Ne, gospod, jaz ne morem iskati izgubljenega prstana, čakati moram tu, da pride pome moja stara mati. Toda,« je dostavila, »toda hodijo vaški otroci nabirat jagod in ti vam gotovo radi poiščejo vaš prstan.«

Nato je vzela zopet pletivo v roke ter nadaljevala prekinjeno delo. Gospod pa jo je gledal ter se ni mogel načuditi, da se tako ubožna deklica sramuje zaslužiti zlatnik. Zakimal je še z glavo ter odšel naprej. Ko je prehodil kakih sto korakov, je zapazil pred seboj gručo otrok, ki jih je slišala deklica že od daleč.

»Čujte, otroci,« jih gospod nagovori, »hoče li kdo od vas zaslužiti zlatnik?«

»Da, da, da!« so kričali vsi vprek.

»No,« je nadaljeval, »iščite moj zlati prstan, ki sem ga izgubil tu nekje na trati, ko sem trgal cvetice. Kdor ga najde, dobi cel zlatnik. Moje ime in moj naslov dobite pri županu v vasi.«

Družčina se je razpršila na vse strani kakor jata vrabcev. Vsak bi bil rad srečen, zato je vsak pazno iskal za vsakim lističem, za vsakim šopom trave.

Deklica je še vedno sama sedela na kamenu ter pletla. Od časa do časa je poklicala jagnje, boječ se, da bi se ne oddaljilo preveč. Zapazila ni, da se je solnce že skrilo za hribe, niti zvezd ni videla, ki so se polagoma užigale druga za drugo, ampak mirno je sedela ter pletla dalje. Šele ko je slišala težko dihanje in udar palice ob cestno kamenje, je zvila polagoma nogavico ter čakala, da se ji je približala stara žena, ki je prilezla počasi po strmi poti, opirajoč se ob palico. Deklica je vstala ter zaklicala: »Dober večer, stara mamica!«

»Dober večer, Anica!« je odgovorila stara žena, prijazno prijala deklico za roko, in obe sta odšli počasi proti domu.

»Bila sem pridna,« je rekla spotoma deklica, med tem ko je zvončkljal za njima janček. »Veste, danes je bil tu neki gospod,« je nadaljevala deklica, »ki mi je ponujal zlatnik, če mu najdem zlati prstan, ki ga je izgubil na travniku.«

»Cel zlatnik!« se je začudila starka.

»Da, cel zlatnik,« je zagotavljala deklica in vprašala: »Ali ste že kdaj videli zlatnik, stara mama?«

Starka je malo pomislila in rekla nato: »Pred davnim, davnim časom. Mi ubožci nimamo toliko denarja skupaj.«

»Oh, če bi imela zlatnik!« je vzkliknila Anica, »kaj bi si vsega lahko kupili, ali ne? Toda, žal, jaz ne morem iskati prstana.«

»Ubogi otrok!« je vzdihnila starka.

»Zdaj se vračajo oni otroci, ki so ga iskali,« je rekla Anica ter postala.

Nato je prišla mimo otroška družba s polnimi lonci jagod.

»Ste li našli prstan?« je vprašala Anica. Toda odzval se ji ni noben veseli »da«. Vse iskanje je bilo brezuspešno.

Drugega dne je odvedla stara mati Anico zopet na travnik, kjer je dobivalo jagnje vedno dovolj hrane, toda na drugo stran, ki ni še bila popasena. Anica je sedla v senčnat kotiček ter pričela plesti. Od časa do časa je poklicala jagnje k sebi, ki je vselej veselo priskakljalo ter ji devalo svojo kuštravo glavico na kolena. Deklica se mu je posebno polaskala, da mu je natrgala dišečih zelišč in dajala jesti iz roke. Hipoma začuje, da so se dotaknili jančkovi zobje nečesa trdega. Potipala je in začutila nekaj majhnega, okroglega. Kaj more to biti?

Trgajoč zelišča krog svojega sedeža, je ujela tudi mali okrogli predmet. Ali ni to prstan?

»Prstan!« je pomislila Anica, trepetajoč samega veselja; »vsi so ga iskali, pa niso ga našli, jaz ubožica naj bi ga pa dobila! Če je res tako, se imam zahvaliti le svojemu jagnjetu, svojemu jančku. O, da bi bila vsaj stara mati tul!«

Spravila je prstan v žep ter veselo poljubljala svoje jagnje.

Pletoč je premišljevala, česa si bo vsega lahko kupila stara mati za zlatnik, ki si ga zasluži z najdenim prstanom. Ali je pa tudi res prstan? Oni zlati, toliko iskani prstan? Da bi vsaj stara mati že prišla, da bi že bil večer! Pozabila je celo pojesti svoj stari, suhi kruhek, ki ga je imela v žepu.

Končno je solnce vendar zašlo in nežen, dehteč hlad je vel okolo deklice. Mrak je že padel na zemljo, a Anica je pletla dalje, dokler ni slišala stare matere in udarcev njene palice, ob katero se je opirala.

»Stara mati, stara mamical!« je kričala deklica, tresoč se razburjenosti. »Prstan, našla sem prstan! Poglejte, če je zlat!« in pomolila je stari materi, kar je našla.

Začudena je vzela starka mali obroček v roko. »Rumen je in lahko da je zlat. Vprašali bova župana,« je dejala stara mati. »Ali kako si ga mogel najti, ti moj ubogi otrok?«

Ko sta šli proti vasi roko v roki, za njima pa jagnje, je pripovedovala Anica, kako ji je prišel po čudovitem naključju prstan v roke, ko je trgala zelišča za jagnje.

Ko si je župan ogledal prstan, je rekel, da je pravi, da je res to oni zaklad tujega gospoda in da se srčno veseli, ker je baš uboga, mala Anica bila tako srečna, da ga je našla. Povedal je starki ime in stanovanje gospodovo, in drugega dne sta šli stara mati in Anica v svojih prazničnih oblekah v bližnje veliko mesto. Dolga pot je bila za starko sicer težavna, vendar misel na izdatno plačilo ji je dajala novih moči. — V mestu sta kmalu našli gospodovo stanovanje, saj je župan napisal natančni naslov. — Ko sta povedali, po kaj sta prišli, so jima rekli, naj počakata.

Čez nekoliko časa se odpro vrata in prikaže se gospod, ki je nosil onega dne botanično skrinjico. Anica je takoj spoznala njegov glas.

»Milostivi gospod,« je rekla starka, »moja vnukinja je našla prstan, ki ste ga izgubili v naših hribih.« In deklica je držala prstan med svojimi prsti.

»Res, moj prstan!« je vzkliknil gospod, vzel prstan in si ga nataknil na prst. »Toda,« je dejal, ko si je Anico ogledal natančneje,

»to je ona mala deklica, ki ni imela tedaj časa, da bi iskala prstan. Našla si ga pa vendarle.« To rekši, vzame denarnico in pomoli Anici zlatnik.

»Ne vidi,« je rekla stara mati; »moja vnukinja je slepa.«

»Slepa?« je vzkliknil gospod, »od kdaj pa?« In stisnil je Anici zlatnik v roko.

»Oh, odkar živi,« je dejala žalostno starka. »Zaradi tega in ker se je smrtno ponesrečil njen oče, je umrla njena mati za srčno boleznijo. Vzela sem otroka k sebi in ga odgojila. Četudi je slepa, sem jo vendar naučila plesti, in otrok plete prav pridno, medtem ko se jagnje pase poleg nje. Tako je tudi našla prstan, ko je trgala zelišča za jančka.«

»Ali niste nikdar vprašali nobenega zdravnika zaradi njenih oči?« je vprašal gospod.

»Zdravnika!« je vzkliknila starka, »to ni za nas uboge ljudi in tu ne more pomagati noben doktor.«

»No,« pravi gospod, »jaz sem zdravnik za oči in sem ozdravil že mnogo slepih. Morebiti je dal dobri Bog, da je prav ona našla prstan zato, da jo je napotil k meni.«

»Toda...« zajecelja žena boječe.

»Toda,« ji je segel gospod v besedo, »zaradi stroškov si ne delajte skrbi. Jaz zdravim uboge ljudi zastonj. Sicer vam pa lahko povem takoj, ali je otroku mogoče pomagati ali ne. Pridi z menoj!« Prijel je dekličino majhno, od solnca ožgano roko ter jo odvedel iz sobe.

Ko je prešlo četrto ure in je bila starka že vsa nemirna in razburjena, sta se oba vrnila v sobo.

»Stara mati, stara mamica!« je vzklikala deklica veselo, »izpregledala bom!«

»Kaj res, videla boš?« je vprašala starka.

»Prav gotovo!« je potrdil zdravnik; »če mi pustite otroka tu, vam obetam, da izpregleda.«

Stara mati je sklenila roki in solze so se ji vlile iz starih oči: »Kakšna sreča, kakšna sreča! Da bi bila to doživela njena mati!«

Anica ni šla s svojo staro mamico v vas domov, ampak je ostala pri človekoljubnem zdravniku.

Ko je prišla starka zopet v mesto, je bila operacija že izvršena in je srečno uspela. Anica je prvič v življenju zrla obraz svoje ljube stare matere.

Treba je pa bilo še dolgega negovanja, previdnega in vestnega zdravljenja, kar pa je Anica našla v hiši svojega dobrotnika v obilni

meri. Slednjič je zapustila zdravnikovo hišo s presrčno hvaležnostjo. Dolga noč, v kateri je živela od rojstva, je sedaj minila.

Anica je gledala sedaj lepi božji svet, katerega lepoto je prej samo slutila. Plemeniti in človekoljubni zdravnik, ki je imel mali, zlati prstan vedno rad, ga je imel odslej še rajši, ker mu je bil povod, da je dal videti ubogemu, slepemu otroku!

Ničla.

1 (sama), 1,000.000 (z ničlami).

Edinica zasmehovala
nekoč je ničlo prav hudó:
»Kaj boš tako se postavljala!
Nič si, jaz pravim .ti takol!«

»»Le bolj ponižno, botra moja,««
zdaj ničla ji odgovori,
»»brezmejna domišljavost tvoja
res že ogabna se mi zdi!

Ti sama vrednosti si pičle,
kar brez težav lahkó spoznaš;
če se pridružimo ti ničle,
takrat milijon in več veljaš!««

Edinica zardi, pobita
oči povesi mi na tla
in ničli nič več ne očita,
ker ve, da ničla prav ima.

Janko Leban.

Nagajivka.

Mesec zvezde pase,
pa mu je dolg čas,
z meglami igra se,
tiho zre na nas.

Da bi jaz bil mesec,
zvezdo bi ujel,
na zemljó bi zletel
in s seboj jo vzel.

Zvezdica je zlata,
jaz pa nekaj vem;
kdor mi jo prinese,
precej to mu dem!

Če bi jaz pozabil,
zvezda mu pove;
ako ona noče —
naj po drugo gre!

Ivan Albreht.